

Nr 81.

Av herr **Tamm m. fl.**, om anslag till statsbidrag till Aktiebolaget Zanders medico-mekaniska gymnastik.

Av årets statsverksproposition (femte huvudtiteln, sid. 363) framgår, att bland framställningar, för vilka medel icke beräknats för budgetåret 1941/42, finnes en framställning från Aktiebolaget Zanders medico-mekaniska gymnastik angående statsbidrag till driften av bolagets institut med 6,500 kronor.

Såsom ett betydelsefullt led i de för närvarande aktuella beredskapsåtgärderna bör ingå organisationen av vården av krigsskadade. Inom denna organisation bör den s. k. Zandermetoden och dess utövning spela en framträdande roll. Detta framgår med all tydlighet av de erfarenheter, som förra världskriget och sista kriget i Finland medfört. Bland många andra betygar exempelvis dåvarande professor G. Schütz i Berlin i brev hösten 1915 till uppfinnaren av metoden ifråga, den svenske läkaren Gustaf Zander, att »hos oss i Tyskland äro i denna tid alla Zanderinstitut överfulla, blott under min ledning stå, i två institut, dagligen 600—700 i kriget sårade, och annorstädes är det icke annorlunda». Finske läkaren, doktor Aschan, yttrade vid ett den 30 sistlidne november i Stockholm hållet kirurgmöte bland annat: »I egenskap av överläkare under finska kriget för ett militärsjukhus med 400 platser för sårade var jag i tillfälle att skaffa mig erfarenhet av nyttan av medico-mekanisk efterbehandling av krigsskador. Helsingfors militärsjukhus hade nämligen sedan frihetskriget en så gott som fullständig uppsättning av Zanderapparater, som nu visade sig ännu nyttigare än under fredstida förhållanden. Här vårdades med framgång under kriget och efter detsamma förutom ineliggande patienter även ett omfattande polikliniskt klientel. Med en måttlig apparatutrustning torde inbesparas ungefär $\frac{3}{4}$ av den annars nödvändiga arbetsstyrkan. Ur psykologisk synpunkt syntes denna behandling vara särdeles värdefull, emedan patienterna personligen intresserades för aktiv delaktighet i behandlingen.» Yttranden, som vid berörda kirurgmöte fälldes av de med Zandermetoden synnerligen förfarna, professor Troell, generalfältläkare Bauer och doktor Silfverskjöld, överensstämma till fullo med doktor Aschans ovan relaterade utsago.

Kungl. Maj:t har under senare år av medel från penninglotteriet understött det enda institut, som inom riket bedriver verksamhet medelst denna metod, nämligen Zanderinstitutet i Stockholm. Av vissa principiella skäl anses lotterimedel icke vidare kunna ifrågakomma för stöd åt Zanderinstitutet. Om emellertid statsmakterna önska säkerställa tillgången av ett viktigt led i krigssjukvården, är det en tvingande nödvändighet att bidrag av statsmedel lämnas Zanderinstitutet. Då institutets verksamhet, som för några år sedan visade en glädjande stegring, hämmats av krisen, är det för institutet icke möjligt att utan statligt stöd fortsätta verksamheten.

Enär undertecknade äro av den bestämda åsikten att Sveriges krigssjukvård i händelse av krig skulle enligt samstämmiga vittnesbörd av sakkunskapen ha en stor och värdefull hjälp av Zanderinstitutet, dess apparatur och dess läkare, få vi härmed hemställa,

att riksdagen måtte såsom bidrag till Zanderinstitutets i Stockholm verksamhet anvisa ett anslag av 6,500 kronor.

Stockholm den 22 januari 1941.

Gustaf Tamm.

Sam. Larsson.

Edv. Björnsson.
